

3. szimpózium

Diaszpóra és identitáskonstrukciók / Diaszpóra, identitás és hovatartozás

Szervezés: Csire Márta, Andrea Seidler
Tudományterület: interdiszciplináris

A DIASZPÓRÁBAN MŰKÖDŐ HÉTVÉGI MAGYAR ISKOLÁK SZEREPE A KULTURÁLIS TŐKE ÁTADÁSÁBAN

Pereszlényi Erika

Széchenyi István Egyetem

A 21. századi társadalmi, gazdasági, valamint migrációs folyamatok következtében a diaszpórában élő magyar közösségek számára kiemelt jelentőségűvé vált a nemzeti identitás, az anyanyelv és a kulturális örökség generációk közötti átadásának kérdése. Az előadás azt vizsgálja, hogy a hétvégi magyar iskolák milyen szerepet töltenek be a kulturális tőke közvetítésében, valamint miként járulnak hozzá a magyarságkép formálásához és a közösségi önismeret erősítéséhez a diaszpórában. A kutatás Pierre Bourdieu kulturális tőkeelméletére, a transznacionális társadalmi terek megközelítésére és a diaszpórakutatás eredményeire épül.

A doktori kutatás középpontjában a német nyelvterületen – elsősorban Németországban, Ausztriában és Svájcban – működő hétvégi magyar iskolák állnak. A vizsgálat célja feltárni, hogy ezek az intézmények milyen módon járulnak hozzá a magyar nyelv, a kulturális értékek és a közösségi normák átadásához, továbbá hogyan befolyásolják a diaszpórában élő gyermekek és családjaik identitásának alakulását. Az előadás kitér arra is, hogy a hétvégi magyar iskolák miként értelmezhetők a kulturális tőke újratermelésének, a közösségi kohézió erősítésének és a transznacionális kapcsolati hálók fenntartásának intézményi színtereiként. A kutatás egyik kérdése annak vizsgálata, hogy a kulturális tőke milyen indikátorok mentén mérhető, illetve milyen feltételek mellett válhat értékelhető és más tőkeformákkal összevethető erőforrássá. A kutatás várható eredményei hozzájárulhatnak a diaszpóraoktatás társadalmi jelentőségének mélyebb megértéséhez, valamint a magyarságkép változó dimenzióinak tudományos értelmezéséhez.

A MAGYAR DIASZPÓRA AUSZTRÁLIÁBAN

Constantinovits Kinga

Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Előadásomban az ausztráliai magyar diaszpóra történetével és az ottani magyar közösség identitástudatával foglalkozom. A magyar diaszpóra Ausztráliában a II. világháború után alakult ki, a ma is élő összetartó közösséggé pedig az 1956-os ma-

gyarok formálták. Kutatásomban arra keresem a választ, hogyan és milyen módon tudták megőrizni magyarságukat egy távoli kontinensen? Milyen hungarikumokat, értékeket hoztak magukkal a menekültek Ausztráliába? Milyen a mai magyarság identitástudata?

Kutatásom primer levéltári forrásokra és interjúkra épül.

AZ „ÓHAZA”, A MAGYARSÁG ÉS A MAGYAR IDENTITÁS NARRATÍV ALAKZATAI KANADAI MAGYAROKKAL KÉSZÜLT INTERJÚKBAN

Kulcsár Beáta

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Előadásomban 1960–1970-es években készült interjúkat szeretnék elemezni arra fókuszálva, hogy az interjúalanyok (Kanadába döntően 1945 előtt kivándorolt, földműves hátterű, Magyarországról és az utódállamokból származó magyarok) hogyan beszéltek az „Óhazáról”, magyar származásukról, valamint a magyar identitás és közösség megőrzésének lehetőségeiről és kihívásairól.

AZ AUSZTRIAI MAGYAROK: DIASZPÓRA VS. KISEBBSÉG

Csire Márta – Andrea Seidler

Universität Wien

Az előadás az ausztriai magyar közösségek helyzetét vizsgálja a történelmi kisebbségvédelem és a 21. századi migráció metszéspontjában. Bemutatja a burgenlandi őshonos magyar népcsoport és a bécsi, döntően migráció révén kialakult magyar közösség eltérő társadalmi és kulturális sajátosságait. Rámutat arra, hogy míg Burgenlandban az intézményes kisebbségvédelem és az identitásőrzés áll a középpontban, addig Bécsben a magyar nyelv elsősorban a mindennapi kommunikáció és a transznacionális kapcsolatok eszköze.

Az előadás elemzi az osztrák népcsoport-politika támogatási rendszerét, amely elsősorban a történelmi kisebbségekre épül, miközben a gyorsan növekvő migráns közösségek kívül maradnak ezen a kereten. Külön figyelmet fordít a nyelvmegőrzés, az asszimiláció és az identitás kérdéseire, valamint a kulturális tevékenységek eltérő funkcióira Burgenlandban és Bécsben.

Az összehasonlítás rámutat arra, hogy a hagyományos kisebbségpolitikai eszközök egyre kevésbé tükrözik a mai társadalmi valóságot. Az előadás kitér arra, milyen lehetőségek kínálóznak a történelmi kisebbségvédelem és a modern migrációs folyamatok összehangolására. Amellett érvel, hogy a jövő kisebbségpolitikájának egyszerre kell figyelembe vennie a történelmi közösségek védelmét, a többnyelvűséget és a mobilitásból fakadó új identitásformákat. Az ausztriai magyar közösségek példája jól szemlélteti, hogy a nyelv, az identitás és a hovatartozás fogalma a 21. századi Európában új értelmezési kereteket igényel.